

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHUNG QUỐC HOA KỲ

Phòng Thông tin - Văn hóa

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh

Hà Nội, Việt Nam

(84-4) 831-4580 -- Fax: (84-4) 831-4601

Tạp chí Điện tử của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ
Chương trình Nghị sự Chính sách Đối ngoại Hoa Kỳ, tháng 11/2001

CHỦ NGHĨA KHỦNG BỐ: ĐÁNH GIÁ MỐI ĐE DỌA, BIỆN PHÁP VÀ PHƯƠNG TIỆN ĐỐI PHÓ

HUẤN LUYỆN CHỐNG KHỦNG BỐ CỦA MỸ CÓ LỢI CHO NHIỀU NƯỚC

Alan O. Bigler,

Giám đốc Chương trình Hỗ trợ chống Khủng bố,

Vụ An ninh Ngoại giao, Bộ Ngoại giao Mỹ

Chương trình Hỗ trợ chống Khủng bố của Bộ Ngoại giao (ATA) đã đào tạo hơn 25.000 cảnh sát và lực lượng an ninh của 117 nước về các biện pháp nhằm chiến đấu, ngăn chặn và giải quyết tội phạm khủng bố ở các nước. Ông Alan O. Bigler, Giám đốc ATA, nói rằng "trong quá trình đào tạo, chương trình này tăng cường hợp tác song phương và quốc tế trong cuộc chiến chống khủng bố".

Chương trình Hỗ trợ chống Khủng bố của Bộ Ngoại giao Mỹ (ATA) đang tích cực đào tạo cảnh sát và lực lượng an ninh của các nước trên thế giới về các biện pháp nhằm chiến đấu, ngăn chặn và giải quyết tội phạm khủng bố ở các nước này. Trong quá trình đào tạo, chương trình này tăng cường hợp tác song phương và quốc tế trong cuộc chiến chống khủng bố.

Kể từ khi thành lập, ATA đã đào tạo được hơn 25.000 học viên từ 117 nước và có tác động rất lớn đến cuộc chiến chống khủng bố quốc tế. Riêng trong năm 2000, ATA đã đào tạo 2.741 học viên của 42 nước (tiến hành 117 khoá học về 20 môn khác nhau), thực hiện chương trình ở 5 nước khác, tham gia 11 hội nghị và họp tư vấn kỹ thuật, thực hiện 5 cuộc đánh giá chương trình và 20 cuộc đánh giá nhu cầu. Trong những năm tới, đặc biệt sau các vụ tấn công khủng bố kinh hoàng ở New York và Washington, ATA sẽ mở rộng chương trình và hiện đang lên kế hoạch tương ứng.

Sau một số vụ khủng bố nghiêm trọng trên thế giới đầu thập niên 80, điều đáng chú ý là ở những nước có khủng bố nhiều lực lượng cảnh sát và an ninh thiếu chuyên môn và thiết bị cần thiết để ngăn chặn và ứng phó có hiệu quả. Do đó năm 1983, Quốc hội Mỹ đã cho phép xây dựng một chương trình đặc biệt nhằm nâng cao kỹ năng chống khủng bố của các nước đồng minh thông qua đào tạo huấn luyện và cung cấp thiết bị cần thiết để ngăn chặn và đối phó với nguy cơ khủng bố. Quốc hội đã thành lập Chương trình Hỗ trợ chống Khủng bố theo một tu chính án Đạo luật Viện trợ Nước ngoài năm 1961, tạo cơ sở pháp lý và giao trách nhiệm thực hiện cho Vụ An ninh Ngoại giao của Bộ Ngoại giao Mỹ (DS).

Nhân viên của DS, là những cán bộ thực thi pháp luật liên bang có tuyên thệ, làm việc cho các vị trí Cán bộ An ninh Khu vực (RSO) tại các sứ quán Mỹ và các phái đoàn ngoại giao khác trên thế giới. Ở cương vị này, họ chịu trách nhiệm về an toàn tài sản và nhân viên sứ quán Mỹ cũng như đảm bảo an ninh cho nhân viên sứ

quán khi ra ngoài và tất cả công dân Mỹ đến du lịch viếng thăm đất nước đó. Để hoàn thành những nhiệm vụ này, RSO phải thiết lập và duy trì quan hệ hợp tác chặt chẽ với quan chức an ninh nước chủ nhà vốn được giao nhiệm vụ bảo vệ bên ngoài và hỗ trợ sứ quán và nhân viên sứ quán Mỹ theo các nghi thức lễ tân ngoại giao lâu đời. Một khi nước sở tại không đủ năng lực thực hiện nhiệm vụ này, ATA có thể hỗ trợ về chuyên gia.

ĐÁNH GIÁ NHU CẦU LÀ BƯỚC ĐẦU TIÊN

Theo đề nghị của sứ quán, được sự nhất trí của Bộ Ngoại giao Mỹ và của nước chủ nhà, ATA sẽ phái đến một nhóm chuyên gia theo chủ đề (SME) để tiến hành đánh giá toàn diện và kỹ lưỡng nhu cầu của lực lượng cảnh sát và an ninh nước đó. Các nhóm này gồm các chuyên gia của các cơ quan thực thi pháp luật cấp địa phương, bang và liên bang sẽ điều tra các bộ phận thực thi luật pháp và an ninh chủ yếu của nước sở tại. Trong quá trình làm việc, các chuyên gia sẽ thường xuyên tiếp xúc với các quan chức và cảnh sát cấp cao, thăm các bộ phận, nói chuyện với cảnh sát và xem diễn tập nhằm xác định loại hình huấn luyện và thiết bị cần thiết để đối phó với nguy cơ khủng bố cụ thể.

Nhóm đánh giá xem xét năm lĩnh vực cơ bản đối với hệ thống phòng thủ chống khủng bố của bất kỳ quốc gia nào. Năm lĩnh vực nền tảng này sẽ tạo ra khung xác định khả năng của một nước trong việc ngăn chặn và ứng phó với các mối đe dọa khủng bố. Nói chung, khung này liên quan đến khả năng của chính phủ trong việc:

- Thực thi luật pháp, bảo vệ hoà bình, tính mạng con người và tài sản.
- Bảo vệ bộ máy lãnh đạo quốc gia, trụ sở và chức năng của chính phủ, các khu ngoại giao đoàn kể cả của Mỹ.
- Kiểm soát biên giới quốc tế.
- Bảo vệ cơ sở hạ tầng thiết yếu.
- Xử lý khủng hoảng trong phạm vi quốc gia.

Khi trở về, SME soạn thảo báo cáo trình lên Ban Đào tạo của ATA để xem xét. Ngoài ra, một kế hoạch quốc gia toàn diện sẽ vạch ra một chương trình cụ thể về các khoá huấn luyện và thiết bị cho nước đó.

Các hình thức hỗ trợ cụ thể được thiết kế nhằm đáp ứng những nhu cầu của các binh chủng cảnh sát và an ninh trong nước. Chương trình hỗ trợ này giúp nâng cao kỹ năng cảnh sát, giám sát tầm trung, quản lý và lãnh đạo tầm vĩ mô.

HUẤN LUYỆN CÁC LOẠI KỸ NĂNG

Về cơ bản, đào tạo của ATA được chia thành bốn nhóm chính: ngăn ngừa khủng hoảng, xử lý khủng hoảng, giải quyết khủng hoảng và điều tra. Mỗi một chủ đề này bao gồm một số khoá học. Ví dụ đào tạo trong điều tra được thực hiện thông qua một số khoá học chuyên sâu, hai trong số đó là điều tra sau vụ nổ và điều tra hiện trường khủng bố; trong khi đó đào tạo về giải quyết khủng hoảng có thể được thực hiện thông qua khóa học về thương lượng giải thoát con tin.

Toàn bộ chương trình huấn luyện chống khủng bố được tiến hành thông qua các khoá học chuyên sâu tại một trong số những cơ sở đào tạo của ATA ở Mỹ. Thời gian khoá học kéo dài từ hai đến năm tuần tùy môn học. Thường thì mỗi lớp có không quá 24 học viên. Các giảng viên giảng bài thông qua dịch cabin của các phiên dịch giàu kinh nghiệm theo ngôn ngữ bản địa của nước đó. Ngoài ra, các tài liệu đều được dịch ra bản ngữ và theo thứ tự chữ cái để các học viên giữ lại sử dụng khi về nước.

Ngoài những khoá học cơ bản trên, ATA còn đào tạo chuyên sâu, tư vấn và hỗ trợ chuyên môn trong việc giải quyết các nguy cơ an ninh nghiêm trọng. Dựa trên những nhu cầu cụ thể cấp bách, sự hỗ trợ này có thể là hoạch định, quản lý cảnh sát, huấn luyện chỉ huy cảnh sát, an ninh tư pháp, các kỹ thuật điều tra xét hỏi hiện đại.

ATA cũng cung cấp một số thiết bị chuyên dụng. Phần lớn các thiết bị này được đưa ra tuỳ khoá học. Ví dụ, học viên khi tham gia khoá học tháo dỡ bom được phát các dụng cụ an toàn trong huấn luyện và sau đó được đem luôn về nước. Ngoài ra khi có nhu cầu và đủ tiền, ATA được phép cung cấp các thiết bị chuyên môn để đáp ứng những nhu cầu cấp bách. Dù quy mô còn hạn chế nhưng ATA hy vọng sẽ mở rộng chương trình tặng thiết bị trong tương lai để đáp ứng những nhu cầu cụ thể của các nước tham gia.

NHÂN QUYỀN

Thành tích nhân quyền của một nước là yếu tố chính trong việc tham gia ATA. Theo đạo luật Leahy, Vụ Dân chủ, Nhân quyền và Lao động của Bộ Ngoại giao cũng tham gia chọn nước đủ tư cách tham dự. Hỗ trợ có thể bị cắt nếu thành tích nhân quyền của nước đó không đạt các tiêu chuẩn có thể chấp nhận được. Các sứ quán Mỹ thận trọng xem xét các ứng cử viên để đảm bảo không có vi phạm nhân quyền hay các quan chức tham nhũng lại được phép tham gia huấn luyện. Bên cạnh đó, chương trình giảng dạy của ATA còn kết hợp và đề cao các giá trị và hành động nhân quyền thông qua dạy cách hành xử nhân đạo và hiện đại đối với nhân dân trong quá trình hoạt động của cảnh sát.

CÁC SÁNG KIẾN

Chống bắt cóc

Để đối phó với vấn đề bắt cóc đòi tiền chuộc khá phổ biến ở Columbia và một số nước Nam Mỹ khác, ATA đang xây dựng một chương trình huấn luyện toàn diện chống bắt cóc. Chương trình này sẽ bắt đầu bằng một khoá học xử lý tình huống bắt cóc, quy tụ các giảng viên là các chuyên gia giàu kinh nghiệm dạy cho các lực lượng an ninh, cảnh sát và cơ quan nhà nước để xử lý việc bắt con tin đòi tiền chuộc. ATA dự đoán loại hình huấn luyện này sẽ rất được quan tâm.

An ninh đường ống

Để giải quyết lo ngại của một số nước Trung Á, ATA đang xây dựng một khoá học về an ninh đường ống dẫn năng lượng. Do khu vực này giàu dầu mỏ và có nhu cầu mở rộng mạng lưới đường ống xuất khẩu dầu nên các chính phủ trong khu vực ngày càng lo ngại về vấn đề an ninh. Trước mắt, ATA hy vọng sẽ mở một khoá học thí điểm để giải quyết vấn đề này.

Ngăn chặn vũ khí huỷ diệt hàng loạt (WMD)

Một lĩnh vực đào tạo mới rất quan trọng của ATA là xử lý tác hại của việc sử dụng các chất hoá học, sinh học hay phóng xạ (hay còn gọi là vũ khí huỷ diệt hàng loạt) trong tấn công khủng bố. Những cuộc tấn công nghiêm trọng như vậy là hiện tượng mới và có tác động lớn hơn những vụ khủng bố bằng vũ khí thông thường.

Các khoá học đã được xây dựng và thực hiện để đào tạo những học viên nước ngoài trực tiếp làm nhiệm vụ như cảnh sát, lính cứu hoả, nhân viên cứu thương và cứu hộ khẩn cấp trong việc đối phó với các vụ tấn công khủng bố phức tạp có sử dụng vũ khí hoá học, sinh học hay phóng xạ. Những kiểu khủng bố này còn nguy hiểm hơn các vụ đánh bom xe tải lớn năm 1998 đã phá hủy sứ quán Mỹ ở Đông Phi và những cuộc tấn công vừa qua vào Trung tâm Thương mại Thế giới ở New York và vào Lầu Năm Góc. Chương trình "người phản ứng đầu tiên" của ATA là chương trình trong nước của Chính phủ Mỹ. Chương trình huấn luyện cũng như

các thiết bị được cung cấp sẽ cố gắng giống hệt như chương trình giành cho những người phải xử lý các sự cố đầu tiên ở Mỹ.

Ngăn chặn nguồn tài chính của khủng bố

Với sự trợ giúp của chuyên gia từ các cơ quan khác, ATA đang triển khai chương trình giúp quan chức nước ngoài ngăn chặn việc gây quỹ của bọn khủng bố. Trong những năm gần đây, các tổ chức khủng bố quốc tế không còn trông chờ vào sự tài trợ tiền và vật chất từ các chính phủ. Tuy nhiên, đa số các nhóm này đã thành lập các tổ chức dịch vụ và từ thiện để tìm nguồn đóng góp của những người tin rằng các tổ chức này có mục đích chính đáng. Một số nhóm cũng hoạt động kinh doanh hợp pháp thông qua các công ty nhằm gây quỹ và chuyển ngân khoản. Khoá học này nhằm hướng dẫn các điều tra viên truy tìm, theo dõi mối liên hệ giữa các nhóm khủng bố và nguồn quỹ của chúng và đã được thực hiện thử nghiệm tháng 7/2001. Khoá thí điểm này đã được đánh giá cao và sẽ được tổ chức đại trà.

Kết quả và tác động của ATA

ATA huấn luyện cho lực lượng an ninh và cảnh sát các nước tham dự một đội ngũ sĩ quan tay nghề cao và hiểu biết về những giá trị và tư duy của người Mỹ. Họ là chỗ dựa tin cậy của các nhân viên an ninh khu vực và các quan chức Mỹ khác khi khủng hoảng nổ ra. Huấn luyện của ATA rất nổi tiếng trong việc nâng cao tính tự tin và trình độ nghiệp vụ của các học viên khi tốt nghiệp. ở nhiều nước, các đánh giá kết quả chương trình cho thấy các sĩ quan này không chỉ tự tin và giỏi nghiệp vụ mà còn thăng tiến nhanh hơn những người cùng trang lứa do có tri thức và trình độ sau khoá huấn luyện của ATA.

Ngoài việc đào tạo cho học viên, ATA đã từng nhiều lần trực tiếp ngăn chặn hoặc giải quyết những vụ khủng bố hay tội phạm lớn. Ví dụ ở một nước nào đó, cảnh sát do ATA huấn luyện sử dụng kỹ thuật học được khi tham gia huấn luyện về dò tìm và theo dõi, đã bắt được hai kẻ khủng bố mang theo bom bên ngoài nhà riêng của một thẩm phán. Trong một vụ khác, một nhóm cảnh sát phản ứng khủng hoảng do ATA huấn luyện đã được triển khai quanh dinh tổng thống của một nước vì có âm mưu đảo chính, do đó đã ngăn chặn được việc lật đổ chính phủ. Một ví dụ khác nữa là một sĩ quan tốt nghiệp khoá xử lý khủng hoảng cho cảnh sát của ATA đã được điều đến giải quyết tình huống khủng hoảng tại một hộp đêm bị đánh bom làm 13 người thiệt mạng và nhiều người khác bị thương. Sĩ quan đó thừa nhận khoá huấn luyện về xử lý khủng hoảng ở ATA đã giúp rất nhiều trong việc giải quyết sự hỗn loạn và hoảng hốt của vụ đánh bom đó.

Liên hệ với ATA

Để biết thêm về ATA, văn phòng chương trình có trang web riêng tại địa chỉ <http://www.diplomaticsecurity.org>.

Toàn văn bằng tiếng Anh có trên Internet tại:

<http://usinfo.state.gov/journals/itps/1101/ijpe/pj63ata2.htm>